

PRIMUL FORUM MOLDO- ROMÂN ÎN DOMENIUL ȘTIINȚEI ȘI EDUCAȚIEI

În ziua de 21 februarie 2014, Academia de Științe a Moldovei a fost gazda **Forumului moldo-român „Promovarea participării comune la programele europene în domeniul științei și educației”**, organizat în parteneriat cu Ministerul Educației al Republicii Moldova, Ministerul Educației Naționale din România și Academia Română:

În premieră pentru Republica Moldova, dar și pentru România, Forumul a întrunit elita științifică și pedagogică – directori ai instituțiilor de cercetare, rectori ai instituțiilor de învățământ superior, precum și importanți factori decizionali, reprezentanți ai Legislativului, membri ai Guvernului, de pe ambele maluri ale Prutului. În total, circa 200 de participanți au avut posibilitatea să se expună asupra consolidării capacităților comune de accesare a fondurilor europene din domeniul cercetării-dezvoltării.

La reuniune au participat: Victor Ponta, prim-ministrul României; Iurie Leancă, prim-ministrul Republicii Moldova; Maia Sandu, ministrul Educației din Republica Moldova; Remus Pricopie, ministrul Educației Naționale din România; Mihnea Costoiu, ministrul delegat pentru Învățământ Superior, Cercetare Științifică și Dezvoltare Tehnologică; Ecaterina Andronescu, președintele Comisiei pentru învățământ, știință, tineret și sport a Senatului României; acad. Ionel Haiduc, președintele Academiei Române, alte persoane oficiale.

Evenimentul a fost deschis de **președintele Academiei de Științe a Moldovei, acad. Gheorghe Duca**, care a adresat oaspeților un mesaj cordial de salut frățesc, spunând un „Bun Venit și REVENIT!”

la Chișinău, în Casa Mare a Științei, Educației, Culturii și Spiritualității din Republica Moldova. „Suntem în Casa elitei intelectuale de la Chișinău, care, de-a lungul deceniilor, a deșteptat, a luminat și a călăuzit poporul său pe drumul lung, plin de spini și pătimiri spre Libertate, spre victoriile de ordin lingvistic și istoric din 1989, spre Independența din 1991, spre familia popoarelor europene, de unde a fost răpit și ținut ostatic mai bine de jumătate de secol”, a declarat președintele AȘM. El a subliniat că în această Casă a Academiei de Științe a Moldovei s-a făcut istorie, menționând cele mai relevante evenimente desfășurate în incinta AȘM. Acum 20 de ani, aici, la Academia de Științe a Moldovei, a fost adoptată Hotărârea prin care savanții au reamintit clasei politice că „denumirea corectă a limbii vorbite în Republica Moldova este LIMBA ROMÂNĂ”. Aici și-au prezentat public testamentele spirituale privind limba română și identitatea românească a moldovenilor marii poeți ai neamului: Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi și Adrian Păunescu. Tot aici, anul trecut, la Congresul mondial al eminiscologilor consacrat academicianului Mihai Cimpoi, a fost lansată inițiativa de înălțare, în premieră, a unui Monument al Limbii Române în scuarul Academiei de Științe. Președintele AȘM a subliniat că toate aceste evenimente istorice impun continuarea drumului spre

Academia de Științe a Moldovei, Sala Azurie, 21 februarie, 2014

reîntoarcerea în spațiul valorilor europene, a muncii înaintașilor noștri, care urmează să fie dusă la bun sfârșit.

„Pentru fapte concrete! – ne-am adunat astăzi aici, în Sala Azurie a Academiei de Științe a Moldovei, la Forumul „Promovarea participării comune la Programele Europene în domeniul științei și educației” – ca să ne conjugăm eforturile, să ne consolidăm capitalul intelectual comun, să valorificăm capacitățile comune pentru educație, cercetare, dezvoltare și să găsim soluții inteligente pentru problemele social-economice cu care ne confruntăm, dar și pentru noile provocări ale timpului”, a subliniat acad. Gheorghe Duca. El a specificat că reuniunea este prima acțiune de anvergură europeană a cercetătorilor moldoveni, este evenimentul care prefațează anul 2014, exprimând speranța că acesta va da tonul tuturor victoriilor pe care le râvnim anul curent. Președintele AȘM a reiterat faptul că în prezent, obiectivul strategic al oamenilor de știință din instituțiile de cercetare și universitățile Republicii Moldova este sprijinirea reformelor Guvernului în vederea accelerării procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, comunitate din care România face parte deja și ne ajută frățește să urcăm scările performanței în toate domeniile.

Profitând de această oportunitate, acad. Gheorghe Duca a formulat și prezentat prim-miniștrilor ambelor țări un set de propuneri care vizează: crearea unui fond de finanțare a activităților de pregătire pentru depunerea comună a proiectelor H2020; elaborarea platformei comune de evaluare a instituțiilor de cercetare din Republica Moldova și de expertiză a proiectelor științifice; constituirea și exploatarea infrastructurii de cercetare comună, cum ar fi, de exemplu, Clusterul Regional Inovativ de Imagistică Moleculară și Structurală Nord-Est (IMAGO-MOL); înființarea Consiliului Transfron-

talier al Inovării – propunere abordată în cadrul concursului de asistență oficială pentru dezvoltare (ODA) din 2013.

În cuvântul său de salut, **prim-ministrul moldovean, Iurie Leancă**, și-a exprimat convingerea că Forumul moldo-român va facilita stabilirea parteneriatelor între echipele de cercetători din Republica Moldova și România. Totodată, premierul moldovean a exprimat certitudinea că experiența României privind integrarea pleneră în Uniunea Europeană va fi un suport important pentru ca procesul de aderare a Republicii Moldova la standardele europene să fie cât mai facil pentru țara noastră. Oficialul a afirmat că Republica Moldova are școli științifice poate mai puțin impresionante ca și număr de cercetători, dar avansate la nivelul unor cercetări de nișă și specializări. Șeful Executivului și-a exprimat speranța că proiectele de cercetare comună se vor bucura de finanțare din partea structurilor europene specializate și vor demonstra înalte efecte de sinergie. „În acest sens, contăm și în continuare pe sprijinul României în accesarea fondurilor disponibile pentru Republica Moldova în domeniul cercetării. Consider că formarea consorțiilor comune care să atace principalele preocupări comune pentru toți europenii vor fi în beneficiul ambelor țări, dar și al întregii UE”, a declarat premierul Iurie Leancă.

La rândul său, **prim-ministrul român, Victor Ponta**, a mulțumit pentru invitația de a participa la deschiderea acestui eveniment extraordinar, dar nu înainte de a se întreba de ce a trebuit să treacă un sfert de secol ca să aibă loc această întâlnire. El a sugerat că o reuniune similară ar urma să se desfășoare, cât mai rapid posibil, și la București, stăruind asupra stabilirii unui program de întâlniri constante, acesta fiind un lucru esențial care trebuie făcut în urma evenimentului respectiv. „Astăzi, dumneavoastră, reprezentanții celui mai înalt for

Prim-ministrul României Victor Ponta și prim-ministrul Republicii Moldova Iurie Leancă, la AȘM

Forumul moldo-român în domeniul științei și educației

academic și universitar din România și Moldova, puteți să dați un semnal că mediul academic, universitar și de cercetare din Moldova se poate integra în Uniunea Europeană înainte chiar ca Republica Moldova să fie integrată. Și cred că dacă veți fi acești antemergători ai integrării europene pentru Moldova, va fi lucrul cel mai bun. Pentru că, într-adevăr, o țară se integrează într-un nou tip de societate, în primul rând, prin elite și dumneavoastră reprezentați această elită academică și universitară”, a subliniat premierul român. Victor Ponta a menționat că dincolo de afirmarea unor principii și valori esențiale, România are dorința și obligația de a sprijini drumul european al Republicii Moldova, de a respecta decizia ei de a merge în această direcție europeană, România are, în plus, dorința și obligația de a face chiar mai mult decât reușește Uniunea Europeană. De a face totul cât mai repede cu putință, pentru că Moldova are nevoie de sprijin, are nevoie de experiențe comune, mai mult și mai repede decât se întâmplă astăzi.

„A crede în viitorul colaborării dintre România și Moldova înseamnă a înțelege ideea că două națiuni cu istorie, limbă și cultură comună pot genera mai mult decât acel tip de sinergie pe care și UE încearcă să-l inspire statelor membre”, a menționat **ministrul delegat pentru Învățământ Superior, Cercetare Științifică și Dezvoltare Tehnologică, Mihnea Costoiu**, iar prin faptul că Moldova este plasată acum pe traiectoria certă a UE, acest Forum oferă oportunitatea extraordinară de a demara inițiative cu impact fără precedent în cadrul colaborării dintre România și Republica Moldova în materie de știință și tehnologie. Avem plăcerea ca o dată în plus, astăzi, la Chișinău, să dăm un nou impuls proiectului nostru comun de susținere a drumului european al Republicii Moldova, a declarat el, exprimând certitudinea că tot ce se va dezbate și decide în cadrul Forumului la Chișinău, va fi continuat în toamnă, în cadrul ediției a II-a a Forumului, la București.

Comisarul European pentru Cercetare, Inovare și Știință, Máire Geoghegan-Quinn, a adresat un mesaj video de salut participanților la Forum în care a menționat că Republica Moldova este prima țară din Parteneriatul Estic, asociata la PC7, iar România a fost primul stat membru care a lansat oficial Programul Orizont 2020. Totodată, Máire Geoghegan-Quinn a specificat că pentru Academia de Științe a Moldovei este important să valorifice oportunitățile oferite de Forumul dat pentru a dezvolta sectorul științei și educației din Moldova.

Reflectând asupra faptului care ar fi cuvintele-cheie cu care va pleca de la acest Forum, **ministrul Educației Naționale din România, Remus Pricopie** și-a notat trei – Viitor, Provocări și Oportunități. Argumentând succint fiecare dintre acestea, oficialul român a remarcat că **viitorul** nu poate fi conceput fără cercetare și educație, **provocarea** este UE, iar cea mai mare **oportunitate** constituie faptul că suntem împreună.

Ministrul Educației din Republica Moldova, Maia Sandu, a remarcat în alocuțiunea sa că acest eveniment este o oportunitate excelentă de stabilire a parteneriatelor mutual benefice între mediul educațional, științific și cel economic din Republica Moldova și România, țara care are deja o experiență pe această coordonată și rezultate pe măsură. „Această platformă de consolidare a parteneriatelor dintre noi sperăm să o explorăm și să o extindem în beneficiul cetățenilor și societății din ambele țări”, a menționat ministrul.

Maia Sandu și omologul său, Remus Pricopie, au semnat, în cadrul Forumului, **Programul guvernamental de cooperare și asistență între Ministerul Educației Republicii Moldova și Ministerul Educației Naționale din România**. Documentul prevede cadrul bilateral pentru acordarea de burse, organizarea unor stagii de formare pentru cadrele didactice, susținerea mobilităților studentești, promovarea colaborării directe între instituțiile de învățământ superior, școlile și inspectoratele școlare din cele două state, schimb de locuri în tabere școlare etc. Acțiunile Programului vor fi realizate timp de trei ani.

După sesiunea în plen a Forumului, au urmat alte trei sesiuni paralele, organizate în conformitate cu pilonii principali ai Programului Orizont 2020: **Excelență științifică**, moderată de dr. Mihai Șleahțișchi, consilier pentru cultură, învățământ și știință al președintelui Republicii Moldova și acad. Păun Ion Otiman, secretar general al Academiei Române; **Leadership industrial**, moderată de acad. Ion Tighineanu, prim-vicepreședinte al AȘM și Ecaterina Andronescu, președintele Comisiei pentru învățământ, știință, tineret și sport, Senatul României; **Provocări societale**, moderată de Tatiana Potâng, viceprim-ministru al Republicii Moldova și Gigel Paraschiv, secretar de stat, Ministerul Educației Naționale din România.

Evenimentul s-a încheiat cu adoptarea unei **Rezoluții a Forumului moldo-român**.

*Eugenia Tofan
Centrul Media al AȘM*